

ותנאים ואמורים, אם תאמור,
וכי עם הארץ מניין יורע את זה?
אללא ודאי עם הארץ הוא כמו
שור או שה או עז או (פ') תור או
יונה. מה בהמות אין יודעות
תורה, שהיא שם יהו"ה, כן עם
הארץ לא יודע. אללא מיכאל הכהן
גדול הוא עוזה אותו עולה
וקרבן לפניו ה', והוא מכון בשם
המפרש בעלית רוחו שטצא בלב
אחד, כמו שפְּשִׁיוֹצָאת רוח הקדש
בכל לילה.

ומשים זה פרשוּת החקמים, שב
יום אחד לפניו מיתחך. שבכל יום
ויום צריך אדם לחרור בתשובה
ולמסר את רוחו אליו שיצא
באחד. זהו שכתבוב (תהלים לא) ביריך
אפקיד רוחי.

ואם הוא תלמיד חכם, עליו נאמר
(משלי יט) יודע צדיק גַּפֵּשׁ בהמתו,
שאין חכם פֶּמֶת הַפְּהַנָּה, כיון
שבארוחה הרוצה להחכים ירים.
ואם תלמיד חכם הוא, צריך
שיהיה בו חסד, ועם י' שהיא
חכמה - חסיד.ומי ש אין בו
חכמה, אינו חסיד. ומושום כה
פרשוּת, ולא עם הארץ חסיד.
ואם יש בו ה', חמשה חמשי
תורה שנתקנו משמאלו, נקרא גבור
בתורה וירא חטא. ואם הוא בור,
נאמר בו אין בור ירא חטא.

ומי שזכה לתקורתה, שהוא ו'
והוא חכם מבין בתורה וירא
חטא, הוא יזרש את מלכותו,
שהיא ה'א, מוצאות הפלך, אם
עוֹשֶׂה את מצאות הפלך. בין
שזכה לשם יהו"ה, זוכה לשם
המפרש שנקרו אדים, וזה יוז"
ה"א וא"ו ה"א. באוטו זמן שולט
על גופו, שהוא שופחות של נפש
הבהמית, ורוח הבהמית שבסוף

הבהמית עשית הבעלי היעלים, רוח שמדברת בהבעלי היעלים, נשמה שפה כל החזריים והמחשובות של בעלי
העולם, ומילמיד חכם שלט עליהם.

זהו שכתבוב, (בראשית א) וירדו בדעת חיים ובכלה השמי ובהמה ובקב"ל הארץ. מה זה ובקב"ל הארץ?

ותנאיין ואמורים, אי תימרין וכי עם הארץ מנא ידע
דה. אלא ודאי עם הארץ והוא כשור, או שה,
או עז, או (פ') תור, או יונה. מה בעירן לא ידע אורייתא,
דאיהי שם יהו"ה, כי עם הארץ, לא ידע. אלא מיכאל
בנה רבא, והוא עבד ליה עולה וקרבנא קדם יי', וайה
מכובן בשמא מפרש, בסליקו דרומה, דתפוק בלב אחד,
כגונא דבר נפש בכל לילא.

ובגין דא אוקמייה רבנן, שוב يوم אחד לפניו מיתחך,
דבכל יום ויום צריך בר נש לאחדרא בתיבתא,
ולממפר רוחיה לגביה, דיפוק באחד, הדא הוא דכתיב,
(תהלים לא) ביריך אפקיד רוחי.

ואם הוא תלמיד חכם, עליה אתחמר (משלי יב) יודע צדיק
גַּפֵּשׁ בהמתו דليلת חכם, במו בהנא. כמה דאוקמייה
הרוצה להחפים ידרים. ואם תלמיד חכם הוא, צריך
שיהיא ביה חסיד, ועם י' דאייה חכמה, חסיד. ומאן (ד'
ל"ג ע"ב) דלית ביה חכמה, לאו אייה חסיד. ובגין דא
אוקמייה, ולא עם הארץ חסיד. וαι אית ביה ה', חמשה
חומישי תורה, דאתה הייבו ממשמאלו, אתקורי גבור בתורה,
ירא חטא. וαι אייה בור, אתחמר ביה, אין בור ירא חטא.
ומאן דזכי לתקורתה, דאייה ו', וαιיה חכם מבין בתורה
וירא חטא, ירית מלכומיה, דאייה ה"א, מוצאות
המלך, אי עבד פקיד מלכאה. בין דזכי לשם יהו"ה,
זכי לשמא מפרש דאתקורי אדים, ורא יוז' ה"א ואמ'ו
ה"א. בההוא זמן שליט על גופיה, דאייה שופטו דנפש
הבהמית. ורוח הבהמית דבנפש הבהמית עשית הבעלי
עלמא, רוח ממילא בהבעלי עלמא (נשמה ראה כל תרהורין
ומחושות דתבלי עלמא). ומילמיד חכם שליט עלייהו.

הדא הוא דכתיב, (בראשית א) וירדו בדעת חיים ובכלה
השמי ובהמה ובקב"ל הארץ. מאי ובקב"ל הארץ.

הבהמית עשית הבעלי היעלים, רוח שמדברת בהבעלי היעלים, נשמה שפה כל החזריים והמחשובות של בעלי
העולם, ומילמיד חכם שלט עליהם.